

Grossglockner - za motoriste ima isto značenje kao vjericima Fatima ili Lourdes, jer je od 1935. godine do danas najvišim cestovnim putem prošlo više od 50 milijuna posjetitelja, većina na dva kotača. I još nešto: sve je podređeno tzv. motociklističkom turizmu

Još koja stotina metara ceste i stotinu metara nadmorske visine i konačno odredište, svetište svih motociklista ovog dijela Europe

Ovakva cesta je želja i san svakoga tko se vozi na dva kotača. Radi nagle promjene visinske razlike preporučamo žvakaću gumu u ustima

Motorom iznad ptičjih visina

TEKST I SLIKE:
**ŽELJKO I DARKO
KARALIĆ, MIRKO
VUKOTIĆ**

Sve je počelo nekako s proljeća (podsjeća na poznatu pjesmu), kad je jednom od nas trojice proradio nemirni duh i kad je čitajući jedan njemački moto-magazin došao do zamisli da kotače naših Yamaha okrenemo po alpskim

cestama. Zapravo smo htjeli nešto drugo jer su odlasci na susrete postali dosadni i ako si posjetio jedan, to je bilo kao da si ih vidio sve. Uvijek ista priča, vožnja, kamping, malo po hrani, više po piću, slušanje već sto puta preživanih bendova i "gladijatora" kako maltretiraju motore u blokadi i "run-off" prekidaču, te sutradan kući s glavom poput cepelina (što od piva, što od "gladijatora"). Osmislili smo da nas tri Slavonca na tri ista motora predemo

preko tri prijevoja u tri različite europske zemlje. Ideja je bila pun pogodak, iako su planovi za polazak bili malo pomicali zbog usklađivanja poslovno-obiteljskih obveza. Na kraju je odlučeno da krećemo prvi vikend u kolovozu jer je to i posljednji koji se mogao spojiti s praznikom. Strateg Mirko detaljno je razradio plan puta i zajedno smo ga ravnomjerno rasporedili po danima. Tako je prvi dio puta protekao u brzju vožnji po dosadnoj autocesti do Zagreba gdje smo prenočili i skupili sna za prvi dan putovanja.

Kiša nam je suđena

Ranojutarnje buđenje i pokret prema Ljubljani, ali nas već pred granicom čeka magla i vožnja do Brežica iza kamiona iz kojeg je sipio pijesak. Slovenska metropola nas je dočekala osunčana i krećemo prema prvom odredištu, prelijepom Bledskom jezeru. Obavezno slikanje i odlazak na utvrdu iznad mjesta gdje je krasan pogled na jezero, ali i debela hladovina koja je dobro došla jer je dan postajao sve topliji. Nakon kratkog odmora jurimo dalje prema Kranjskoj Gori koja nam služi za kratko slikanje i još jedan pogled prema terenima gdje sam prvi put stao na skije. A onda gas dalje. Ulaskom u Kranjsku Goru ušli smo u područje Triglavskog nacionalnog parka koje se proteže u području Julijskih alpa, a njegov kraj je u Bovcu koji nam je bio trodnevna baza za putovanja. Približavamo se Vršiču, prvom prijevoju na

Uspon na Grossglockner pun je zavoja s asfaltom idealne granulacije, bez bitumenskih zakrpa i s pogledom koji nema cijenu

Glečer Pasterze dominira krajolikom svojom veličinom i prikriivenom snagom. Led je na mjestima deo 150 metara, a starost leda je procijenjena na 4000 godina

Uzvisina Cara Franje Josipa na kojoj je centar za posjetitelje s četiri tematske izložbe. Naglasak je na brizi za čistoću vode

našem itinereru. Dvadeset šest "harnadli" s kranjske strane i dvadeset četiri sa strane Trente čine ovaj prijevoj posebnim. Zavoji su obloženi granitnim kockama, a cesta između je asfaltirana i u početku vodi kroz šumu sve do vrha, gdje je surova planinska klima ostavila samo pašnjake na visoravnima i голу stijenu. Uz mnoštvo motora na usponu primijetili smo gotovo isti broj biciklista kojima je uspon na Vršič jednako vrijedan kao Stipi Božiću osvajanje K2. Na

Trenutak prije polaska na osvajanje tri vrha u tri države, s tri Fazera u tri dana. Sponzori putovanja, Bog vas blagoslovi

Uspon na Vršič: serpentine su popločene granitnim kockama radi boljeg gripa po kiši i ranom snijegu

Priča o vršičkoj cesti

● Kroz Vršič je nekad išao put po kojem su stanovnici Trente (po slovenskom Trentarji) išli u Kranjsku Goru i Beljak (po austrijskom Villach) u kupovinu, na sajam ili k doktoru. Stanovnici Gornjesavske doline su imali na trentarskoj strani pašnjake, a prijelaz su nazivali Kranjski vrh, dok je službeni naziv Mojstrovka rabljen još u Prvom svjetskom ratu. Zbog ukazane potrebe, odnosno prijevoza i nabavke drveta 1909. godine put su počeli postupno širiti, a ulaskom Italije u rat gradnja ceste je počela naglo napredovati. Cestu je gradilo više od deset tisuća ruskih vojnih zarobljenika. Zbog opasnosti od lavina pravile su se galerije iznad kojih je klizio snijeg i cesta nije bila zatrpana nanosima snijega. Ipak, neke galerije nisu izdržale pritisak snijega, pa je 12. ožujka 1916. godine u nesreći poginulo 110 zarobljenika i njihovih čuvara, a po nekim podacima brojka se penje do 260 stradalih. Za sve njih i one koji su umrli od hladnoće, napora i bolesti na kranjskogorskoj strani je postavljena Ruska kapelica. Cesta je u cijelosti završena početkom listopada 1917. godine. Planinska cesta preko Vršiča počinje u Kranjskoj Gori (810 mnm) i završava u mjestu Log u Trenti (620 mnm), duga je 24 kilometra, otvorena je 7 mjeseci u godini, a zimi je zatvorena za sav promet.

Za uspomenu s vrha Vršiča, prvog osvojenog prijevoja na našem putu

Ruska kapelica u spomen poginulim ratnim zarobljenicima koji su gradili cestu preko Vršiča

PRAZNA STRANICA

Kud koji, mili moji!
Sva sreća da je Slovenija džepna država pa nismo zalutali

Prvo ozbiljnije zaustavljanje na Bledu, koji je čaroban u ovo doba godine

Posjet tvrđavi iznad Bleda i uživanje u hladovini gustog parka. Osmjeh nam je ostao zamrznut jer je slučajni turist skoro upokojio jedan digitalac

serpentini broj 16 zastajemo predahnuti na klupama u hladovini i tada sam prvi put doživio da se ventilator na hladnjaku mogeg motora vrtio punih pet minuta. I konačno, dolazak na prijevaj Vršič te slikanje uz oznaku 1611 m.n.m. Ako želite parkirati (na poluuređenom parkiralištu), revni "naplatnici" će vam za motor htjeti uzeti nedefiniran iznos tolara, ali smo mi, naravno, pronašli komadić slovenske zemlje koji je bio besplatan za polusatno slikanje i

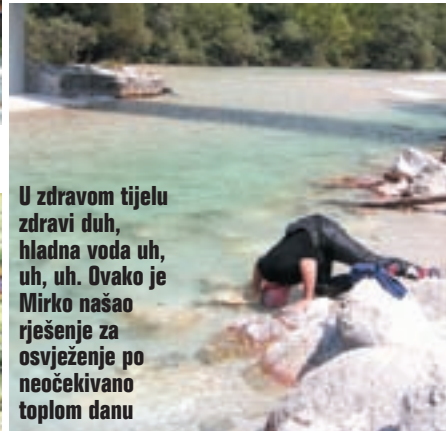
uživanje u pogledu. Ne moram ni spominjati koliko je motociklista bilo na Vršiču, iako je bio radni dan. Svi si prijateljski klimaju glavama i pozdravljaju, a neki koji su manje stidljivi pitaju odakle smo došli i koliko smo kilometara napravili, kamo idemo. Pravo prijateljsko okružje u kojem ljudi prilaze i nude se da vas slikaju vašim fotoaparatom. U našem planu putovanja križamo prvi prijevaj i hitamo prema Bovcu, gdje nam je bila baza. Vrlo tople vrije-

me bilo je razlog za prinudno kratko hlađenje u kristalnoj bistroj Soči. Ovdje spoznajemo kako Slovenci osim zimskih sportova (Kanin) mogu lijepo živjeti od ljetnog turizma. Blizina malenog aerodroma pruža mogućnost leta avionom, "glidanja" jedrilicom i skakanje padobranom. Na Soči rafting, kajak, a na planinama šetnja, planinarenje ili vožnja biciklom. Odlazak na izvor Soče nije dolazio u obzir jer 15-minutno pješaćenje u kožnim kombi-

Bikeri su svugdje dobro došli, pa tako u blizini Boveca ovakvi natpisi dobrodošlice nisu rijetkost

Sportske aktivnosti grupice njemačkih turista kojima vrag nije dao mira dok nisu na vlastitoj koži osjetili temperaturu Soče

U zdravom tijelu zdravi duh, hladna voda uh, uh, uh. Ovakvo je Mirko našao rješenje za osvježanje po neočekivano toplom danu

Dolina Soče: smirujući tok rijeke i čist zrak pružaju pravu relaksaciju nakon kilometara bjesomučnog jahanja

Suton u planini

Kako smo pripremili motocikle i nešto za sebe

● Zapravo, nije napravljeno ništa revolucionarno na našim Yamahama. Na jednom motoru je obavljen redovni servis zbog broja prijeđenih kilometara. Na sva tri motora smo stavili NGK Iridium svjećice, a "otvorene" ispuhe zamijenili smo originalnim topovima kako nam klapa iz EU ne bi pravila probleme. Od prijatelja smo upozoreni da iza granice imaju običaj provjeravati dubinu šara na gumama, ali s tim nismo imali brige jer su gume na sva tri Fazera bile nove. Tanktorbe i top-case su bili i više nego dovoljni za stvari koje smo nosili, jer smo boravili u apartmanu. Za čišćenje vizira na kacigama upotrijebili smo vlažne maramice (Arexons) koje su se pokazale pravim odabirom za putovanja.

PRAZNA STRANICA

Psi, telad i Babaroga

● Prvi je nered u Sloveniji napravio Mirko kad je u nekakvom parkiranoj kamperu slikao psa za volanom. Isti je nakon blica nesnosnim lajanjem probudio još dva psa koji su toliko divljali po kamperu da su se i gazde probudili. Naravno da smo se napravili "grbavi" i vjerno odglumili nevinašca, a gazde sneni i loše raspoloženi davali ljubimcima hranu i vodu dok su psi u zubima nosali povodac. Dobro jutro!

Slijedeću "emergency" situaciju je započeo Darko s videokamerom, a zdušno mu se pridružio Mirko s fotoaparatom kad su snimali i slikali telad na paši. Što su se više približavali telčićima, to su krave u neposrednoj blizini postajale nervoznije. E, kad je mama-krava krenula prema nama obojica su se u kaubojskom stilu maknula, a ja sam već sjedio na svojem motoru i hvatao "dim" od krava koje su vjerojatno taj dan imale PMS.

Treća situacija je mogla uroditi diplomatskim incidentom jer smo na samom prijelazu i prijevoju Predel posjetili gostilnu "Hermanov hram" u kojem je konobarica bila vrlo neugodna, a pošto smo bili samo gosti u prolazu, odlučili smo tetu s facom Babe Roge prošetati nekoliko puta od terase do šanka (koji je vjerojatno u Italiji). Sva sreća, nakon plaćanja računa žurno smo napustili mjesto provokacija praćeni prijetećim pogledom konobarice.

lutak obučen u stilu 50-tih, posjednut na nekakvog Pucha iz istih godina, koji kao da je umočen u narančastu boju. S austrijske strane je Nassfeld koji je poznat i hrvatskim skijašima, a lijepa cesta vodi nas prema Gailbergu, prijevoju koji je i najniži na našem putovanju (981 m.n.m.), pa ga nismo ozbiljno ni shvaćali. Još malo vožnje dolinom u kojoj susrećemo curu i dečka na Apriliji Falco pulske registracije i približavamo se početku uspona

na Grossglockner s koruške strane. Počinje u mjestu koje se zove Heiligenblut, a izgleda kao iz priče o Heidi. Crkvice u dolini i pansioni s čijih balkona padaju slapovi cvijeća. O čistoći u urednosti ne treba posebno trošiti riječi. Ovdje dobivamo i prvu informaciju od neznalog biker-a da je vrijeme na Grossglockneru

Mama krava je počela otvoreno pokazivati negodovanje zbog Darkovog neovlaštenog snimanja teladi. Željko to promatra sa sigurne udaljenosti, spreman za taktičko povlačenje tj. tutani

nezonima i čizmama bilo bi previše po vrlo toplom vremenu. Nakon smještaja odlazimo na ručak u Bovcu i to u gostilnu "Pri kovaču" gdje smo carski nakrcali želuce mesnim preradevinama po povoljnoj cijeni. U restoranu mijenjamo plan i naš pohod na Passo Pramollo/Nassfeld ostavljamo za sutradan, da ga obavimo usput, na putu prema Grossglockneru. Ipak, za zagrijavanje odlazimo u Villach (Beljak) koristeći mali granični prijelaz na prijevoju Predel (1156 mnm) i prolazeći kroz djelić Italije stižemo u Villach, gdje u "Louis"-u kupujemo moto-sitnice. Ovdje shvaćamo da smo u dvadesetak minuta prošli tri države koje na tom malom prostoru utjecaj germanske, romanske i slavenske kulture nije posvadio niti podijelio ljude. Pogled u nebo nam govori da bi moglo biti kiše i brzo "kupimo kablove" te bježimo prema Soškoj dolini. Austrija, onaj komadić Italije, brze carinske formalnosti na Predelu i počinjemo se spuštati prema Bovcu. Nebo je iz minute u minutu sve tamnije, a između planina bljeska munja. Ajme, bit će frke mislimo sva trojica i upravo nekakvih desetak kilometara do cilja počinje kiša koja se nakon tri-četiri minute pretvara u pljusak neviđenih razmjera. Cesta koju smo prošli po danu, u noći i po kiši postaje scena za horor, a kad sijevne munja i pukne grom,

uz izvrsnu akustiku planina imate osjećaj da vas je pogodilo u vrh ispuha ili stop svjetlo. Pokisli kao miševi oblačimo u našem smještaju suhu odjeću i posno večeramo čips i pivo u lokalnoj birtiji. Sutra je dan "D" kad ćemo prijeći gotovo 700 kilometara.

Sanjamo li?

Jutro je bilo divno, svježije i odmah se hvatamo posla. Sprejanje lanca bilo je neophodno zbog sinoćnje kiše, sušimo sjedala i obavljamo posljednju kontrolu pred polazak. Preko već znanog Predela krećemo preko Tarvisia u pravcu Pontebbe. Još samo dopuna goriva i tražimo benzinsku pumpu sa zelenom 98-icom. Niti na jednoj koju smo posjetili u Tarvisiu nije bilo oznake oktana, a kad smo pitali "tankštelara" koliko je oktana, nesuvislo je odgovorio u stilu ima točno koliko nam treba. Balkanska škola, romanski smjer. Kratka vožnja autocestom i od Pontebbe se počinjemo penjati prema Pramollu koji je na 1530 metara iznad mora. Pokušavamo usporediti slovenske planinske ceste s onim boljima, talijanskim, a dolaskom na prijevoj otkrivamo kako su austrijske još bolje. Na prijevoju Pramollo zastajemo za slikanje i susret s pansionom koji je biker-friendly. O tome govori

Prijevoj Predel nam je drugi dan služio za warm-up na putu prema preostala dva

Početak uspona prema Passo Pramollo, drugom prijevoju u našoj trilogiji. Idiličan krajobraz i lijepo vrijeme inspiracija su za uživanje u vožnji

Iz daleka svijeta

● Rijetko kad upotrebljavam riječ «fasciniran» i za to je potreban debeo razlog. Na uzvisini Cara Franje Josipa pokraj naših motora bile su parkirane dvije Honda čudnih registracijskih pločica. Jedna cura i dva mladića ljubazno su nam se osmjehnuli i pozdravili nas te zamolili da ih slikamo s glečeroom u pozadini. Kad su nam prišli, upitali su na engleskom odakle smo (tu smo uočili grešku što na motorima ili koferima nismo imali prepoznatljive crveno bijele kvadratiće - hrvatski simbol) i koliko kilometara smo prešli do tog odredišta. Pogledao sam na brojačnik na kojem je stajalo 935 km. Iz pristojnosti pitao sam njih odakle su, na što su odgovorili da dolaze iz Rumunjske, iz grada Constanze na Crnom moru i do Grossglocknera su napravili 2000 kilometara na putu koji je trajao tri dana. Ajme! Svaka čast na kilometraži, hrabrosti i za njihove pojmove, ne baš jeftinom putovanju.

Konačno vrh prijevoja na talijanskoj strani, a ...

..na austrijskoj strani je Nassfeld i simpatičan pansion koji na svoj način poziva motocikliste na predah i okrjepu. Čista petica za originalnost

Kratki odmor na jednom od mjesta kao iz bajke

suho i sunčano. Super! Meni će to mjesto iz bajke ostati u lijepoj uspomeni jer je konobarica sama uzela kacigu i oprala vizir iako sam samo pitao za papirnati ubrus. Zna cura kad što treba. Dva kilometra od mjesta počinje ozbiljniji uspon i ulazak u Nacionalni park Grossglockner koji je organiziran kao dioničko društvo(!?). Pristup se za motocikl plaća 17 EUR bez obzira imate li suvozača ili ne i uz austrijsku cestarsku vinjetu dokazuje da se motoristima ne mora guliti koža naplaćujući im jednaku naknadu kao automobilistima. U cijenu je uračunata naljepnica kao uspomena na posjet i devedeset stranica velik vodič u boji kroz motociklistička nebesa. Cesta je ravna poput stakla, s granulacijom asfalta po kojoj možete motor poleći da stružete ušima po cesti. Na svim zavojima je čelična ograda u dvije razine kako bi se u slučaju nesreće spriječilo proklizavanje ispod ograde. Čak se i direktor ovog turističkog odredišta hvali kako na 48 kilometara ceste nema niti jedan komad asfalta zakrpan bitumenom. Sva-

ka čast! Kako u vodiču stoji, cesta je otvorena od početka svibnja do kraja listopada, a ozbiljnije čišćenje snijega počinje krajem travnja s čistačima-monstrumima koji izgledaju kao nevjesto djelo ruske heavy industry. Čisto sumnjamo da bi nešto japanski filigransko moglo ovdje protiv čudljive prirode. Nakon svakog zavoja slijedi novo iznenađenje, još bolji pogled, još ljepša panorama, novi potok koji se nakon tri serpentine pretvara u slap. Često smo stajali i slikali divotu planina, a najviše su nas iznenadile krave (nisu ljubičaste) koje su mirno pasle na takvoj strmini da smo posumnjali da imaju ugrađenu ručnu kočnicu. Kako li ih samo dođu pomesti ujutro i navečer? Sudeći prema visini na kojoj pasu, pastiri se sigurno furaju helikopterima. Zastajemo na Kaiser Franz Josef Höhe (2369 m.n.m.) gdje je sve podređeno motoristima. Od parkinga do besplatnih metalnih ormarića za odlaganje opreme ili besplatnog posjeta centru u kojem se može saznati baš sve o najvišem austrijskom vrhu i najvišoj europskoj

cesti. Na info-pultovima saznajemo da je moguće odabrati čak pet različitih tura preko Tauerna dužine između 190 i 420 kilometara. S tog platoa vidi se Pasterze, najveći glečer kojem je na mjestima debljina leda i do 150 metara. Ako je nekome do lutanja glečeroom, na raspolaganju je lift koji ga vodi u podnožje giganta. Na brzinu obilazimo centar za posjetitelje u kojem saznajemo da su ovdje uobičajene životinje zlatorog, vuk, orao i svizac, te da ovog potonjeg pustimo ako ga vidimo u pokušaju prelaska ceste. Moramo krenuti dalje, jer ostao nam je još odlazak na najvišu točku alpske ceste. Usput nismo propustili priliku da se sanjkamo na vlastitim stražnjicama na Hochtoru, koji je ujedno i granica između Koruške i Salzburga.

Gledamo pticama leđa

Dolazimo i na Edelweiss Spitze na 2571 m.n.m., odakle se pruža panoramski pogled na preko trideset vrhova čija visina prelazi 3000 metara. Ne moramo posebno spominjati da je i ovdje uređeno parki-

Sve je u službi turista na dva kotača, pa je tako i parkiralište rezervirano isključivo za motocikle, a automobili su usmjereni na dvokatnu garažu

Vidikovac s pogledom na 7 alpskih vrhova viših od 3000 metara

Ormarici za opremu motociklista su besplatni

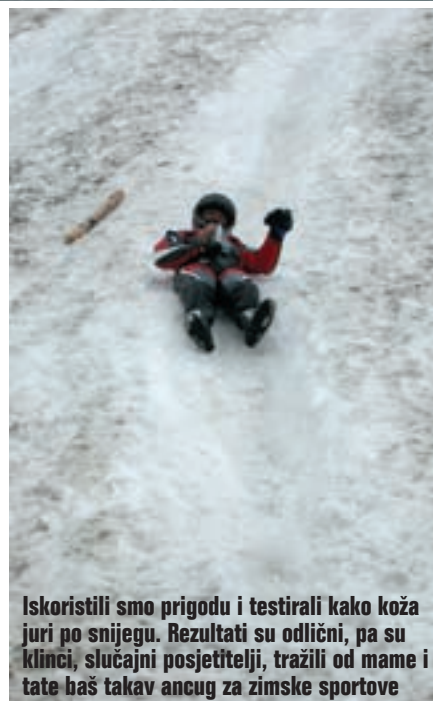
Sofisticirana japanska tehnologija protiv heavy metala čiji bi pedigre prema dizajnu i količini celika mogao biti ruski

Koga je briga da li je ovogodišnji ili lanjski, ali početkom kolovoza nije nam bilo ni u peti da bismo naišli na snijeg

ralište za motocikle i da su oni na četiri kotača u podređenom položaju. Zaista, ovdje ljudi vole i cijene bikere i zbog toga je sve tako. Na samom vrhu je restoran i pension u kojem noćenje stoji 26 EUR po osobi, a u cijenu je uračunata garaža za motor. Inače, noćenje se može unutar nacionalnog parka pronaći već i za 19 EUR. Čak je i obilan ručak za 3 osobe koštao jednako kao na Jadranu, što će reći da cijene nisu podivljale unatoč visini. Naša je preporuka da svakako prenoćite na visini, što ćemo i mi učiniti sljedeći put. Jednostavno se moramo vratiti i to doživjeti ponovo. Ne bih primijetio, da me Mirko nije pitao jesam li ikad vidio pticama leđa u letu? Ne, nikada, a ovdje je normalna stvar da ptice lete ispod vas. Nakon ovakvih visina slijedi spust prema mjestu Fusch (805 m.n.m.) dopuna goriva, mala pauza i prolazak pored poznatih austrijskih središta (Bad Gastein, Bischofshofen). Dolazimo do autoceste Salzburg-Villach i hitamo što je brže moguće, jer se lagano spušta mrak, a to nije doba za motor. Prije Tauern tunela po-

činje kiša i ovaj put smo pametniji i oblačimo kišnjake, što se pokazalo pravim potezom. Dolazak u Bovec popraćen je glasnim uzdasima olakšanja jer su nas 686 kilometara, preko 15 sati jahanja, rijedak zrak i umor čestito načeli. Nama Slavoncima planina nije urođen okoliš. Sutradan ujutro slijedi povratak kući i negdje iza Kranja prvi put vidimo policajca na cesti, ali ne onoga koji tlači i gnjavi, već onoga koji se ponaša u maniri "to serve and protect". Puni dojmova koji se prepliću razmišljamo kako smo napravili pravu stvar i vidjeli nešto vrijedno što nam je oplemenilo dušu, te spoznali nove mogućnosti korištenja godišnjeg odmora. U puna tri dana prešli smo 1808 kilometara koje su naši motori i stražnjice junački izdržali. Tempo po autocestama je vožen između 150 i 200 km/h, a prosječna potrošnja iznosila je 7,4 litara 98-oktanskog eurosupera. Tijekom cijelog puta nismo došli niti u jednu šakaljivu situaciju, a Fazeri su nas služili bez "vau", što nas je još više vezalo uz motore. ■

Iskoristili smo prigodu i testirali kako koža juri po snijegu. Rezultati su odlični, pa su klinci, slučajni posjetitelji, tražili od mame i tate baš takav ancug za zimske sportove